

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto rengimą paskatino tragedija įvykusi 2024 m. sausio 2 d. kuomet Vilniuje, Viršuliškių g. 101 name įvyko sprogimas ir gaisras. Gaisro metu žuvo du žmonės, iš degančio daugiabučio Viršuliškėse buvo išgelbėta 15 žmonių. Dėl nesaugių pastato konstrukcijų buvo evakuoti ir savo butus bei jame esantį turtą turėjo palikti 30-ies butų gyventojai. Degusiame daugiabutyje buvo paskelbta ekstremali situacija. Nors Vilniaus miesto savivaldybė visiems norintiems pasirūpino laikinuoju gyventojų būstu ir visiems evakuotiems žmonėms pasiūlytas apgyvendinimas viešbutyje savivaldybės lėšomis, vėliau socialinis būstas (gaisro metu užsiregistravo 57 namo gyventojai, iš jų 18 žmonių, tarp kurių du vaikai, buvo laikinai apgyvendinti viešbutyje, likę gyventojai nusprendė apsistoti pas artimuosius), tačiau minėto daugiabučio gyventojai prarado nuosavą būstą ir jame esantį turtą.

Viršuliškių g. 101 daugiabučio namo gyventojai finansinės paramos ir pagalbos kreipėsi į artimuosius, kolegas, draugus, pažįstamus, draugų draugus, organizacijas. Pervedant lėšas, gyventojams buvo pasiūlyta įteisinti paramos gavėjo statusą, tačiau iš Valstybinės mokesčių inspekcijos atsakymo gyventojai suprato, kad, kaip fiziniai asmenys, tokio statuso įteisinti negalės.

Labdaros ir paramos įstatymo (toliau – LPI) 7 straipsnyje yra pateiktas baigtinis sąrašas, kas yra laikoma paramos gavėju. Iš fizinių asmenų paramos gavėjais gali būti asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo nustatyta tvarka yra suteiktas meno kūrėjo statusas. Kitiems gyventojams paramos gavėjo statusas nesuteikiamas.

Atsižvelgiant į LPI nustatytą labdaros teikimo tvarką, kai nukentėjusį gyventoją remiančių kitų gyventojų piniginių lėšos nukentėjusiajam yra pervedamos per labdaros ir paramos fondą ar kitą labdaros teikėjo statusą turinčią organizaciją, tai tokios gyventojų gautos pajamos laikomos LPI nustatyta tvarka gauta labdara, kuri pagal GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 25 punktą priskiriama neapmokestinamosioms pajamoms.

Kai geros valios žmonių paaukoti pinigai skirti paremti nukentėjusius nuo nelaimės yra renkami per asmenines sąskaitas, tai formaliai neatitinka LPI nustatyto labdaros teikimo būdo ir priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms, nes yra pervedamos ne per labdaros ir paramos fondą ar kitą labdaros teikėjo statusą turinčią įstaigą. Todėl gyventojų suaukotos lėšos gaisro/sprogimo tragedijai išgyventi, pagal šiuo metu galiojančią teisinę reguliavimą bus apmokestinamos gyventojų pajamų mokesčiu.

Projekto tikslas – papildyti GPMĮ 17 straipsnį, numatant jame, kad asmenų paaukotos ir tiesiogiai pervestos piniginių lėšos paremti asmenis, nukentėjusius nuo karo ir gaivalinių nelaimių, gaisrų, ekologinių katastrofų, netekus būsto ir (ar) jame esančio turto, būtų priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms.

Projekto uždavinys – neapkrauti papildomais rūpesčiais gyventojų, kurie išgyveno nelaimę (tragediją) dėl visų (o ne dalies) gautų lėšų tikslinio panaudojimo.

2. Projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto rengėjas – Lietuvos Respublikos Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu GPMĮ 17 straipsnyje reglamentuotos neapmokestinamos pajamos neapima siūlomo teisinio reguliavimo, todėl nukentėjusiems nuo nelaimės (tragedijos) paaukotos ir į jų asmeninę sąskaitą tiesiogiai gautos piniginės lėšos skirtos paremti, apmokestinamos pajamų mokesčio tarifu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projektu siūloma papildyti GPMĮ 17 straipsnio 1 dalį 61 punktu ir nustatyti, kad asmenų paaukotos ir tiesiogiai pervestos piniginės lėšos paremti asmenis, nukentėjusius nuo karo ir gaivalinių nelaimių, gaisrų, ekologinių katastrofų, netekus būsto ir (ar) jame esančio turto, būtų priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms.

Priėmus šio įstatymo projektą gyventojai, kurie išgyveno nelaimę (tragediją) būtų neapsunkinami papildomais rūpesčiais dėl visų (o ne dalies) gautų lėšų tikslinio panaudojimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Verslo sąlygoms ir jo plėtrai tiesioginės įtakos neturės.

8. Ar Projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, galiojančių teisės aktų keisti ar naikinti nereikės, papildomų teisės aktų priimti nereikės.

10. Ar Projektas parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Naujų sąvokų nepateikiama.

11. Ar Projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms, yra suderinti su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Projektą, poįstatyminių teisės aktų keisti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Projektą vertinimų, rekomendacijų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

„Piniginės lėšos“, „pajamų mokestis“, „neapmokestinamos pajamos“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
